

Läsnyckel

Midnatt

av Ewa Christina Johansson

Läsnyckel

Hegas arbetsmaterial heter Läsnycklar – tanken är att de ska just öppna upp böckerna, ge ingångar till texten och inspiration till fördjupning. Fokus ligger på reflekterande läsning, boksamtal och skrivande. Vi vill att böckerna ska räcka länge, och att läsaren ska aktiveras på flera sätt och på olika plan.

Använd (valda delar av) Läsnyckeln för individuell läsning eller vid högläsning, eller som underlag för boksamtal i grupp eller hel klass. Det finns också förslag på hur man kan arbeta vidare efter läsningen. Välj ut det som passar dina elever – och du och din klass har säkert många fler idéer!

Boken/författaren

Midnatt är andra boken om syskonen Lukas och Anni. Den första heter *Fullmåne* och kom ut på Hegas 2011. Böckerna utspelas i nutid, det finns en ram av verklighet med vardagsliv, och monstren får en realistisk förklaring – det vill säga, om man tror på magi och varulvar... Det går bra att läsa *Midnatt* fristående, men börja ändå gärna med *Fullmåne* om du/eleverna inte redan har läst den, så får ni hela bakgrundshistorien.

Ewa Christina Johansson skriver alltid lika spännande, både i den mer gotiska "hemlighets"-serien (*Tavlans hemlighet*, *Kortets hemlighet* och *Spegelns hemlighet*) och i "monster"-böckerna *Fullmåne* och *Midnatt*. Hennes böcker passar med sitt starka driv framåt utmärkt som högläsning - och som egen spänningsläsning förstås.

Läs mer om författaren och illustratören, som heter Mattias Olsson, i porträtten längst bak i böckerna och på deras respektive hemsidor:

www.mattiasolsson.nu

www.ewachristina.se

Före läsningen:

Samtala om boken även innan ni/eleven börjar läsa. Att prata om omslaget, bokens genre, författaren och eventuell tidigare läsning etc är att aktivera förkunskaper - det ger förförståelse för den nya texten. Och skapar förväntningar! Den processen gör erfarna läsare utan att alls tänka på det, men mindre säkra läsare behöver hjälp att forma strategier för läsförståelse. Det gör man genom att tillsammans arbeta sig genom processen – att lära genom att göra.

Genre

Vilken *genre* (typ av bok/litterär "familj") tror du att *Midnatt* tillhör? Nu är det ju en väldigt spännande scen på omslaget så det förstår man ganska lätt. Men, titta också på hur typsnittet i titeln berättar något - en signal man kanske inte är medveten om. Diskutera till vilken genre samma titel satt i följande typsnitt skulle kunna passa:

Midnatt *Midnatt* **Midnatt** **Midnatt**

Om du tidigare har läst *Fullmåne*, påminn dig om handlingen och personerna. Har du, eller någon annan i klassen, läst andra böcker av Ewa Christina Johansson? Då vet du mer om vad ni kan förvänta er av den här boken!

Baksidestext och omslag

Läs *baksidestexten* till *Midnatt*. Sista raden antyder något olycksbådande - vem är det som också finns i huset, tror du?

Titta på omslaget igen: Lukas har beväpnat sig med något - i texten kommer du få veta vad det är (inte mycket till vapen...). Men var är hans fiende? Inte där han tror kanske? Samtala om scenen på omslaget - vad har hänt? Vad kommer att hända?

Slå upp insidan av pärmen och titta på huset på första uppslaget. Lyser det i vindsfönstret? Är det huset där Lukas och Anni bor? Bär med dig bilden av huset under läsningen - gå tillbaks till den ibland - tänk dig hur personerna rör sig i och utanför huset.

Bläddra fram några sidor - vad är det för slags varelse som klänger längs baksidan?

Läs innehållsförteckningen: vad kan du fantisera ihop för händelser utifrån kapitelrubrikerna?

Under läsningen

Till *Midnatt* finns det inte frågor till varje kapitel. Vi på Hegas tror på att vissa böcker och läsoplevelser mår bäst om man låter spänningen vara obruten. Om ni högläser boken i klassen, kan ni avsluta varje kapitel med att samtala om vad som hänt och vad ni tror kommer att hända.

Men, det finns en scen som det är intressant att stanna upp vid, precis på slutet. Kapitel 10 avslutas med att Lukas ser en knapp dinglande från Annis morgonrocks-ärm. Det är en ledtråd som kan få läsaren att dra en egen slutsats (om ni inte redan gissat det...), så stanna gärna upp där och diskutera vad det kan tänkas betyda innan nästa kapitel avslöjar vad Lukas tror.

Efter läsningen:

Frågor till texten (svaren finns direkt efter, så kopiera gärna frågorna separat):

1. Varför bor Lukas och hans familj hos morbror Mac
2. Vad är det för speciellt med rummet på vinden? Vem bor där? Varför?
3. Lukas beväpnar sig innan han börjar smyga runt i huset för att kolla – med vad?
4. Vilka tecken på att det kan vara någon i huset ser Lukas?
5. Vem är det som ringer i Annis mobil, när Lukas är inne i hennes rum?
6. Varför känner Oscar sig skyldig till det som händer?
7. Hur hämnades Anni på bröderna Wiker när de hade pratat illa om henne?
8. Vad betyder "vigd" jord? Varför finns det på vinden?
9. Har Lukas något annat knep för att skydda sig mot varulvar?
10. Vad är en "hamnskiftare"?
11. Under hur lång tid utspelas händelserna i boken? Det finns ledtrådar i texten...

Svar:

1. Deras lägenhet blev för dyr.
2. Där bor Lukas andra morbror Cal, som är förtrollad till varulv.
3. En smörkniv av plast (!).
4. Fotspår i rabatten. Det är iskallt i huset. En vas med tulpaner är krossad. Källardörren är uppbruten. Han hör dunsar från vinden.
5. Oscar.
6. Det är han som berättat om varulven.
7. Hon gjorde så att de klantade sig och filmade det och la ut på Youtube.
8. Det sägs sedan gammalt att jord från kyrkogården är vigd = välsignad, och har en styrka att stå emot onda makter. Samma sak med vatten från dopfunten i kyrkan – i skräckfilmer brukar det sprutas vigvatten på onda varelser.
9. Han knyter en jacka eller tröja så att ärmen släpar i marken.
10. En person/ett väsen som kan byta kropp och förvandla sig, till t ex ett särskilt djur eller till olika djur. Mera sällan kan de ta form till en annan människa – men det händer...
11. En timme. Se sidan 13 och sidan 100.

Skriva

Byta perspektiv

Handlingen i Midnatt berättas ur Lukas perspektiv, han är det "jag" som förmedlar händelserna. Vi ser de andra personerna ur hans ögon.

Välj ut en del, ett kapitel eller en scen, och skriv en text som berättar samma sak ur ett annat perspektiv. Det kan vara Annis, Oscars, morbror Mac på väg hem i lastbilen, någon av bröderna – eller kanske varulven i vindsrummet som bara hör allt tumultet genom dörren. Var han rädd? Arg? Du bestämmer! Du kan också uppfinna en granne som hört och sett underliga saker...

Din text kan vara i form av en berättelse, eller ett brev eller en mejlkonversation (då måste du förstås ha en mottagare också och den personens kommentarer).

Byt texter med varandra i klassen och ge feedback!

Mycket läsnöje!